

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33064
Nom	Endocrinologia i reproducció
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2017 - 2018

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1100 - Grau de Biologia	Facultat de Ciències Biològiques	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1100 - Grau de Biologia	16 - Fonaments de Biologia Sanitària	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
LORENTE CARCHANO, MARIA JOSE	23 - Biologia Funcional i Antropologia Física

RESUM

Endocrinologia i reproducció és una matèria que tracta dels mecanismes hormonals de regulació de l'homeòstasi, desenvolupament, creixement i reproducció, al mateix temps que estudia el procés reproductiu. També aborda l'anàlisi de les alteracions d'aquests processos i mecanismes, així com les estratègies terapèutiques i tecnològiques per a resoldre-les.

Es tracta d'una assignatura optativa pertanyent a la intensificació Fonaments de Biologia Sanitària (FBS), de caràcter teoricopràctic i que s'imparteix el primer quadrimestre del quart curs, junt amb les assignatures Bioquímica Clínica i Genètica Humana. Aquesta assignatura es complementa amb Bioquímica Clínica que s'imparteix alhora, fonamentalment pel que fa a algunes patologies originades per l'alteració en l'homeòstasi de certes hormones.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És necessari tenir superats 120 ECTS

COMPETÈNCIES

1100 - Grau de Biologia

- C o n è i x e r i s a b e r a p l i c a r e l m è t o d e c i e n t í f i c .
- Capacitat d'organització, de planificació i de gestió de la informació usant bases de dades bibliogràfiques adients.
- Utilització del vocabulari específic de la biologia sanitària.
- Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.
- Capacitat per elaborar articles, informes o projectes i d'exposar-los a diferents auditoris.
- Habilitat per al treball en equip i en contextos multidisciplinaris.
- Capacitat d'anàlisi crítica de textos científics.
- Aprenentatge autònom i adaptació a noves situacions.
- Potenciar la creativitat, la iniciativa i l'esperit emprenedor.
- Apreciació del rigor, del treball metòdic i de la solidesa dels resultats.
- P o t e n c i a c i ó d e l a c a p a c i t a t d e l i d e r a t g e .
- Capacitat d'utilització d'eines matemàtiques i estadístiques.
- Coneixement de bases de legislació relacionada amb la biologia.
- Saber analitzar dades usant eines estadístiques adients.
- Coneixement de sistemes de gestió en tasques professionals en biologia sanitària.
- Conèixer els principals mètodes i tècniques experimentals aplicades a l'estudi de les malalties humanes, la seua etiologia i l'efectivitat dels tractaments.
- Coneixement de les malalties i les disfuncions més freqüents durant les distintes etapes de la vida.
- Conèixer les bases biològiques de les disfuncions en la regulació hormonal i les estratègies per al s e u t r a c t a m e n t .
- Conèixer la regulació endocrina de la funció reproductiva i la seua modulació per factors externs.
- Entendre els mecanismes de la producció gamètica i de la trobada gamètica, les seues possibles a l t e r a c i o n s i e l s s e u s t r a c t a m e n t s .

- Conèixer els fonaments de la tecnologia de la reproducció humana i animal.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Adquirir una visió integrada del funcionament de l'animal, en comprendre el sentit dels coneixements adquirits, interrelacionar-los i aplicar-los.
- Ser capaç d'elaborar articles, informes i projectes i d'exposar-los a diferents auditoris.
- Utilitzar adequadament les eines matemàtiques i estadístiques.
- Capacitat per a l'expressió oral davant d'un auditori públic, per exemple la classe, per mitjà de l'exposició o la intervenció en un debat sobre un tema o qüestió polèmica.
- Capacitació professional. Adquisició de coneixements relacionats amb l'endocrinologia i la reproducció que facilitaran el treball sobre reproducció assistida

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A L'ENDOCRINOLOGIA

TEMA 1. Conceptes generals. Funcionament general de l'eix hipotàlem-hipòfisi. Hormones hipotalàmiques. Hormones neurohipofisàries. Hormones adenohipofisàries. Control de la secreció d'hormones adenohipofisàries per l'hipotàlem. Nivells d'integració neuroendocrina.

2. REGULACIÓ HORMONAL DE FUNCIONS GENERALS

TEMA 2. Regulació hormonal de la diferenciació tissular i del creixement. Regulació de la secreció de l'hormona del creixement. Funcions de l'hormona del creixement. Organització de la glàndula tiroide. Síntesi, secreció, transport, mecanisme d'acció i metabolisme de les hormones tiroïdals. Funcions de les hormones tiroïdals. Control de la funció de la glàndula tiroide. Patologies associades a desordres tiroïdals.

TEMA 3. Regulació de l'homeòstasi del calci i del fòsfat. Funcions fisiològiques del calci i del fòsfat. Síntesi i regulació de la secreció de l'hormona paratiroidal, calcitonina i 1,25-dihidroxicolecalciferol (vitamina D3). Efectes de la interacció entre hormona paratiroidal, calcitonina i 1,25-dihidroxicolecalciferol en els ossos, l'intestí i el ronyó. Acció de les hormones en l'homeòstasi del calci i el fòsfat. Patologies associades a desordres del metabolisme del calci.

TEMA 4. Regulació hormonal del metabolisme dels nutrients. L'illa de Langerhans. Paper fisiològic de les hormones pancreàtiques. Els androgens com a anabolitzants proteics. Patologies associades al metabolisme de la glucosa. Paper de les hormones gastrointestinals.

TEMA 5. Adaptació a l'estrès. Organització de les glàndules suprarenals. Síntesi, alliberament, transport i metabolisme de corticosteroides i catecolamines. Patologies associades a l'estrès.

TEMA 6. Control de l'equilibri hídric i salí. El sistema renina-angiotensina i regulació de la secreció d'aldosterona i vasopresina. Patologies associades a desordres de la secreció d'aldosterona.

3. ENDOCRINOLOGIA DE LA FUNCIO REPRODUCTIVA

TEMA 7. Endocrinologia de la diferenciació i desenvolupament sexual. Precursors bipotencials de les gònades i els genitals. Diferenciació sexual primària, cromosòmica o genètica de les gònades. Diferenciació sexual secundària dels genitals interns i externs, sistema nerviós central i psicosexual. Desenvolupament de les funcions reproductores: període fetal, neonatal, infantil, juvenil, prepuberal i adolescent (pubertat). Desenvolupament de les glàndules mamàries: estadi embrionari, adolescent, embaràs i lactació. Patologies associades a desordres del desenvolupament sexual.

TEMA 8. Regulació de la funció ovàrica i testicular. Anatomia dels òrgans reproductors femenins i masculins. La funció ovàrica i testicular: ovogènesi, espermatogènesi i síntesi d'hormones. Control de la funció ovàrica i testicular. El cicle menstrual. Patologies associades.

TEMA 9. Mecanismes de resposta sexual. Comportament reproductiu (fase destre o zel). Estadis de la resposta sexual masculina i femenina. Mecanismes de resposta sexual. Ejaculació. Efectes de certs medicaments, patologies i estadis associats a disfunció sexual masculina i femenina.

TEMA 10. Transport gamètic i embrionari. Transport espermàtic. Transport d'ovòcits i embrions. Regulació endocrina i paracrina del transport gamètic i embrionari. Patologies associades al transport gamètic.

TEMA 11. Fecundació i implantació, embaràs, part i lactació. Fecundació, implantació i interaccions maternoembrionàries. La placenta com a òrgan endocrí. Adaptacions fisiològiques durant la gestació. Fisiologia i endocrinologia del part. Endocrinologia de la lactació. Patologies associades.

4. MÈTODES ANTICONCEPTIUS, ESTERILITAT, REPRODUCCIÓ ASSISTIDA

TEMA 12. Mètodes anticonceptius. Anticoncepció masculina i femenina. Mecanismes d'acció i efectes.

TEMA 13. Esterilitat masculina i femenina. Epidemiologia de l'esterilitat. Causes d'esterilitat femenina. Causes d'esterilitat masculina. Pèrdua recurrent d'embarassos primerencs. Efectes de l'edat sobre el potencial reproductiu.

TEMA 14. Tècniques de reproducció assistida. Inseminació intrauterina. Fecundació in vitro (FIV). Sistemes de cultiu embrionari. Transferència embrionària. Criopreservació. Resultats i riscos de la FIV. Cèl·lules mare, clonació i transgènesi: aplicacions en biomedicina i ramaderia.

5. CONEIXEMENTS PRÀCTICS

- Paper dels esteroides ovàrics sobre el cicle estral i el comportament sexual. Estudi morfològicofuncional dels òrgans afectats per l'ovariectomia.
- Efectes de les hormones tiroïdals sobre la diferenciació i el comportament. Estudi morfològicofuncional dels òrgans afectats per la tiroidectomia química.
- Control endocrí del metabolisme de la glucosa.
- Qualitat gamètica i embrionària. Tècniques de reproducció assistida.

6. SEMINARIS

Aquesta activitat consistirà en la preparació, exposició i defensa de treballs sobre temes relacionats amb la matèria.

7. TUTORIES

Es tracta d'una activitat en què els estudiants han de debatre en grups, a partir de la informació proporcionada pel professor, sobre diferents aspectes d'un tema relacionat amb l'assignatura.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	26,00	100
Pràctiques en laboratori	22,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Estudi i treball autònom	43,00	0
Preparació de classes de teoria	9,50	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	2,50	0
TOTAL	125,00	

METODOLOGIA DOCENT

Es descriu la metodologia de les distintes activitats proposades (presencials i no presencials):

- Classes de teoria, de tipus magistral que s'impartiran seqüencialment al llarg del primer quadrimestre, de forma que queden integrades amb la resta d'activitats proposades.
- Classes pràctiques de laboratori. Realització, amb l'assistència del professor, de les pràctiques proposades, després de la lectura per part de l'estudiant d'un guió que prèviament es trobarà a la seua disposició a l'Aula Virtual.
- Seminari: preparació, exposició i defensa d'un treball relacionat amb la matèria. Pot ser l'ampliació d'alguna part del temari, que destaquí per l'interès suscitat entre els alumnes, o bé un tema de candent actualitat. Pot ser preparat pels mateixos alumnes o per experts convidats.
- Tutories. Es tracta d'una activitat que es realitzarà en dues sessions d'una hora de durada, en la qual els estudiants, en grups, hauran de exposar i debatre els treballs realitzats sobre un tema proposat prèviament (article, informe, fitxa projectes...)

NOTA IMPORTANT: l'Aula Virtual es considera **tauler oficial d'anuncis** i la via normal de comunicació d'informació entre el professor i els estudiants. Les convocatòries d'exàmens, els avisos sobre alteració del calendari previst, la notificació de qualificacions i els horaris de revisió d'examen s'anunciaran en aquesta plataforma. Serà responsabilitat de l'estudiant estar al corrent d'aquestes comunicacions, així com disposar de la **bústia de correu** que la Universitat li facilita en condicions adequades per a rebre els missatges. Així mateix, es prega als estudiants que en les seues comunicacions per correu electrònic amb els professors utilitzen el **compte de correu de la Universitat** i cap altre. Els missatges d'altres procedències no seran atesos.

AVALUACIÓ

Avaluació dels coneixements de teoria.

Al final del quadrimestre es realitzarà una avaluació dels conceptes tractats en les sessions teòriques mitjançant la realització d'un examen, que constarà de preguntes de longitud mitja-curta, sobre conceptes o processos bàsics.

El valor d'aquesta prova representa el **60% de la qualificació final de l'assignatura**.

Avaluació dels coneixements pràctics

S'avaluarà el treball desenvolupat al laboratori mitjançant un examen que es farà juntament amb el de teoria en finalitzar el quadrimestre. Aquest examen podrà contenir preguntes de resposta curta, resolució de problemes o aspectes experimentals sobre les pràctiques presencials. La nota obtinguda representarà un **25% de la qualificació final de l'assignatura**.

L'assistència a les sessions de laboratori és requisit imprescindible per a aprovar l'assignatura (assistència mínima a quatre sessions).

Avaluació de seminaris i tutories.

Per a l'avaluació dels Seminaris i les Tutories es tindrà en compte el treball presentat, l'exposició, la capacitat de síntesi i integració de la informació per part dels alumnes, així com la claredat i la qualitat de la discussió dels continguts i la participació activa en la sessió final.

La qualificació obtinguda suposarà el **15% de la qualificació final** de l'assignatura.

L'assistència serà controlada i és obligatòria.

Serà **condició imprescindible per a aprovar l'assignatura** obtenir una qualificació mínima d'aprobat en teoria i en pràctiques i obtenir una qualificació global igual o superior a 5 sobre 10.

Les notes de laboratori, dels seminaris i de les tutories iguals o superiors a 5 (sobre 10), obtingudes durant un curs acadèmic seran guardades per a la convocatòria del curs acadèmic següent.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Bolander FR. 2004. Molecular Endocrinology. 3rd Edition. Elsevier Academic Press, Amsterdam.
- Larsen PR, Kronenberg HM, Melmed S, Polonsky KS. 2003. Williams Textbook of Endocrinology, 10th Edition. Saunders, Philadelphia.
- Knobil E, Neill JD. 1998. Encyclopedia of Reproduction, Volumes 1-4. Academic Press, San Diego.
- Strauss III JF, Barbieri RL. 2009. Yen & Jaffe's Reproductive Endocrinology, 6th Edition, Saunders, Philadelphia.
- Norris DO. 2007. Vertebrate Endocrinology, 4th Edition. Elsevier Academic Press, Amsterdam.
- Odenweller CM, Hsu CT, Sipe E, Layshock JP, Varyani S, Rosian RL, DiCarlo SE. 1997. Laboratory exercise using "virtual rats" to teach endocrine physiology. Am J Physiol 273(6 Pt 3):S24-40.
- Zao P, Stabler T, Smith L, Lokuta A, Griff E. 2012. PhysioEx 9.0 Simulaciones de laboratorio de Fisiología. Pearson Educación, S.A., Madrid.
- Hadley ME. 2000. Endocrinology. 5th Edition. Prentice Hall. USA
- Urbina MT, Lerner Biber J. 2008. Fertilidad y Reproducción asistida. Ed. Panamericana. Venezuela

Complementàries

- Sperof L, Fritz MA. 2006. Endocrinología Ginecológica Clínica y Esterilidad. 7ª edición en inglés y 2da en castellano. Wolters Kluwer Health España S.A., Madrid.
- Treguerres JAF. 2005. Fisiología Humana, 3era Edición. McGraw-Hill Interamericana, México.
- Sathananthan H. 2009. <http://www.sathembryoart.com/images.htm>.
- Skidmore web-HUMAN version 7.0. <http://placid.skidmore.edu/human/index.php>.